

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné zahŕňa všetko potrebné, pokiaľ ide o stravovanie, bývanie, oblečenie a lekársku starostlivosť.

Výživné zahŕňa aj vzdelávanie a odbornú prípravu oprávneného na výživné, kým je maloletou osobou, a aj potom, ak sa stále vzdeláva z dôvodov, ktoré nezapríčinil sám. V prípade rozvratu manželstva v rámci procesu rozluky alebo rozvodu možno uplatňovať nárok na výživné na deti žijúce v spoločnej domácnosti, ktoré nie sú finančne samostatné.

Výdavky spojené s tehotenstvom a narodením dieťaťa sa zahŕňajú do výživného, pokiaľ nie sú pokryté inak.

Vzájomnú vyživovaciu povinnosť v plnom rozsahu majú:

1. manželia;
2. predkovia a potomkovia.

Súrodencom by sa mala poskytovať len nevyhnutná životná pomoc v prípade potreby z akéhokoľvek dôvodu, ktorý nespôsobil oprávnený na výživné, vrátane prípadnej pomoci potrebnej na ich vzdelávanie.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

V prípade detí až do plnoletosti, ktorá sa v Španielsku dosahuje vo veku 18 rokov, s výnimkou prípadu, keď maloletá osoba má dostatočné vlastné príjmy. Vyživovacia povinnosť so zreteľom na deti trvá aj po dosiahnutí plnoletosti, pokiaľ nie sú finančne samostatné, neukončili vzdelávací proces alebo nemajú prácu z dôvodu, za ktorý nenesú zodpovednosť. V prípade maloletých osôb treba zohľadniť aj články Občianskeho zákonníka (*Código Civil*) týkajúce sa spoločných účinkov anulovania manželstva, rozluky a rozvodu (článok 90 a nasl.).

Kým sú deti maloleté, výživné je prioritou a nevyhnutnou povinnosťou.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Návrhy treba podávať na súdy, príslušné súdy prvého stupňa (*Juzgados de Primera Instancia*).

Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Návrhy sa spracúvajú prostredníctvom ústneho pojednávania (*juicio verbal*). Ak sa uplatňuje nárok na výživné ako doplnkové opatrenie k rozluke alebo rozvodu, alebo ako opatrenia v rámci vzťahu medzi rodičom a dieťaťom v prípade rozchodu páru, spracúva sa spolu s uvedeným konaním prostredníctvom ústneho pojednávania s niektorými osobitnosťami.

Keď bol v Španielsku vyhlásený núdzový stav (prostredníctvom kráľovského dekrétu č. 463/20 z 14. marca 2020 o riadení zdravotnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19) a predovšetkým v súvislosti s prijatím kráľovského dekrétu č. 16/20 z 18. apríla 2020 o procesných a organizačných opatreniach v justičnom systéme na riešenie pandémie COVID-19 bolo zavedené osobitné skrátené konanie na riešenie rodinných záležitostí počas núdzového stavu (pozri články 3, 4 a 5). Tento osobitný druh konania sa uplatňuje na prípady, keď je potrebné požiadať o prehodnotenie trvalých opatrení prijatých v zmysle článku 774 zákona č. 1/2000 zo 7. januára 2000 o občianskom súdnom konaní (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) so zreteľom na výdavky domácnosti, finančné príspevky medzi manželmi a uznané vyživovacie povinnosti týkajúce sa detí, keď sa uvedené prehodnotenie žiada z dôvodu, že sa podstatne zmenila hospodárska situácia manželov a rodičov v dôsledku zdravotnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uplatňuje sa aj na spory týkajúce sa žiadostí o stanovenie alebo preskúmanie povinnosti platiť výživné, keď sa uvedená žiadosť predkladá z dôvodu, že v dôsledku zdravotnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19 sa podstatne zmenila hospodárska situácia rodinného príslušníka, ktorý je povinný platiť výživné.

Vo všetkých prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje tento článok, sa uplatňujú ustanovenia zákona č. 1/2000 zo 7. januára 2000 o občianskom súdnom konaní so zreteľom na postupy ústneho pojednávania bez osobitných ustanovení.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Návrh musí podať dotknutý účastník konania osobne s výnimkou maloletého dieťaťa; v prípade maloletého dieťaťa návrh musí podať osoba právne zodpovedná za maloleté dieťa, prokuratúra (*el Fiscal*) alebo agentúra na ochranu dieťaťa. Návrh sa však môže podať prostredníctvom zástupcu pod podmienkou, že bolo zástupcovi udelené splnomocnenie pred notárom, súdnym úradníkom alebo konzulom ktorejkoľvek španielskej diplomatickej misie v zahraničí.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Platí všeobecné pravidlo, že príslušným súdom je súd podľa miesta pobytu osoby povinnej na plnenie výživného. Ak je viacero osôb spoločne povinných platiť výživné (matka a otec), príslušnými súdmi sú súdy podľa miesta pobytu jednej z týchto osôb. Ak povinný na plnenie výživného nemá miesto pobytu v Španielsku, príslušným súdom je súd podľa miesta posledného pobytu povinného v Španielsku. Vo všetkých ostatných prípadoch príslušnými súdmi sú súdy podľa miesta pobytu oprávneného na výživné.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľov musí obhajovať advokát (*abogado*) a zastupovať právny zástupca alebo prokurátor (*procurador*).

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

V Španielsku sa neuplatňujú poplatky v prípadoch podávania návrhov zameraných výlučne na dosiahnutie platieb výživného s výnimkou honorárov advokátov, právnych zástupcov a znalcov, ak sú prizvaní.

Honoráre advokátov a právnych zástupcov závisia od výšky uplatňovaného nároku. Finančný príspevok na súdne trovy je k dispozícii v prípadoch, keď navrhovateľ alebo osoba, proti ktorej sa uplatňuje nárok na výživné, nemá finančné prostriedky a môže mať nárok na bezplatnú právnu pomoc v súlade so sadzovníkom stanoveným v článku 3 zákona 1/1996 z 10. januára 1996 o bezplatnej právnej pomoci. Pomoc zahŕňa poskytovanie služieb súdom určeného advokáta alebo právneho zástupcu, ktorý uplatní právny nárok, pričom štát uhradí aj všetky súdne trovy, ako sú honoráre znalcov alebo náklady na uverejnenie rozsudkov.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Vo väčšine prípadov sa stanovujú pravidelné platby výživného, ktoré majú podľa zákona formu mesačných splátok platených vopred. Len veľmi výnimočne sa stanoví celková jednorazová platba; je to len v prípadoch, keď treba splatiť nedoplatky výživného, pričom dlžníkom je osoba bez dlhodobého majetku a toto je najlepší spôsob ochrany budúcich platieb, prípadne to môže byť na základe dohody medzi účastníkmi konania. Pri výpočte konkrétnej výšky platieb výživného súd využíva abstraktné právne pravidlo založené na úmernosti troch aspektov: potrieb oprávneného na výživné, finančných možností povinného na plnenie výživného a finančných možností ďalších osôb, ktoré sú takisto povinné prispievať na výživné (spoluživitelia) v rovnakej miere ako hlavný povinný na plnenie výživného. V súdnom rozhodnutí o výške výživného sa musia stanoviť pravidlá, na základe ktorých sa v budúcnosti vykoná aktualizácia. Táto aktualizácia sa vykoná automaticky na základe plynutia času a osoba zodpovedná za vykonávanie platieb musí uplatňovať aktualizovanú výšku výživného. Ak povinný na plnenie výživného nevykoná aktualizáciu platieb, urobí to súd na žiadosť oprávneného na výživné. Výška výživného sa môže zmeniť (opäť na žiadosť dotknutého účastníka konania), ak sa podstatne zmenia skutočnosti, z ktorých sa vychádzalo pri jej stanovení: suma sa musí zvýšiť, ak sa zlepši finančná situácia povinného na plnenie výživného alebo ak sa zhorší finančná situácia oprávneného na výživné a potrebuje zvýšenú podporu (napríklad pri zhoršení choroby); suma sa musí znížiť, ak sa zhorší finančná situácia povinného na plnenie výživného alebo ak sa zlepši finančná situácia oprávneného na výživné. Vyživovacia povinnosť napokon môže zaniknúť, keď zaniknú dôvody jej stanovenia.

Generálna súdna rada (*Consejo General del Poder Judicial*, CGPJ) vypracovala tabuľky na výpočet výživného. Tieto tabuľky boli naposledy aktualizované v máji 2019. Sú usmernením, ktoré vychádza z potrieb detí s prihliadnutím na príjem rodičov a počet detí v rodine. Náklady na bývanie a školské vzdelávanie sú z výpočtu vylúčené, a preto sa konečná výška príspevku musí upraviť s ohľadom na tieto náklady v jednotlivých prípadoch. Tabuľky sú k dispozícii na tejto adrese:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Platby sa zvyčajne vykonávajú v peňažnej forme. Existujú však dve výnimky: povinný na plnenie výživného sa môže rozhodnúť, že splní vyživovaciu povinnosť poskytnutím stravovania a ubytovania oprávnenému na výživné vo svojom domove, pričom judikatúra túto možnosť značne obmedzuje v prípade, že nie je žiadna záruka dobrých vzťahov; platba prostredníctvom prevodu tovaru alebo práv je výnimočná a vhodná len na splatenie nedoplatkov v prípade, ak existuje riziko straty tovaru alebo ak povinný na plnenie výživného nemá žiadny majetok. Výživné sa vypláca priamo oprávnenému na výživné. Najbežnejšou formou platby je bankový prevod. Ak je oprávnený na výživné maloletý alebo ak nie je právne spôsobilý, platba sa vykoná jeho právnenému zástupcovi.

V konaniach súvisiacich s rozvratom manželstva alebo so vzťahmi medzi rodičom a dieťaťom súdy umožňujú ako formu platenia výživného priamo uhrádzať oprávnenému určité výdavky týkajúce sa maloletého dieťaťa (napr. na školské vzdelávanie, zdravotné poistenie atď.).

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V takom prípade môže oprávnený na výživné podať žiadosť o výkon súdneho rozhodnutia, ktorým sa stanovila existencia práva na platby výživného. V Španielsku sa používajú tieto prostriedky na výkon súdneho rozhodnutia: zrážky zo mzdy (okrem životného minima, ktoré určí súd), zadržanie preplatkov na daniach, zaistenie bankových účtov, zadržanie sociálnych dávok, zaistenie tovaru a verejný predaj tovaru; v určitých prípadoch môže neplatenie výživného predstavovať trestný čin a páchatel môže byť odsúdený na trest odňatia slobody.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premieľacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Na rozdiel od iných dlhov v prípade neplatenia výživného neexistuje kvantitatívne obmedzenie pri zaistení bankových účtov alebo hneuteľného majetku dlžníka. Konanie na presadenie plnenia príslušných povinností sa nemôže začať po uplynutí piatich rokov.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V prípade pohľadávok vzťahujúcich sa na platby výživného pre maloletých alebo osoby, ktoré nie sú právne spôsobilé, môže zastupovanie poskytnúť prokuratúra.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

„Záručný fond na vyplácanie výživného“ vytvorený na základe zákona č. 42/2006 z 28. decembra 2006 a upravený kráľovským dekrétom č. 1618/2007 zo 7. decembra 2007 je fondom bez právnej subjektivity, ktorého účelom je zaručiť, aby maloleté deti dostali nevyplatené priznané výživné splatné na základe dohody schválenej súdom alebo na základe súdneho rozhodnutia v konaní o rozluke, rozvode, vyhlásení manželstva za neplatné, určení otcovstva alebo výživnom prostredníctvom vyplatenia sumy, ktorá sa považuje za preddavok.

Nevyhnutnou podmienkou oprávnenosti na získanie preddavku z tohto fondu je, aby rozhodnutie o priznaní výživného vydal španielsky súd.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Áno, podľa pravidiel Európskej únie a v zmysle medzinárodných dohovorov o platení výživného, ktoré Španielsko ratifikovalo, môže oprávnený na výživné požiadať o pomoc ústredný orgán Španielska, ktorý patrí pod ministerstvo spravodlivosti.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Oddelenie medzinárodnej právnej spolupráce (*Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional*), ktoré patrí pod ministerstvo spravodlivosti, možno kontaktovať všetkými dostupnými prostriedkami. Calle San Bernardo No 62, 28071 Madrid. Tel.: +34 91390-2228/2295/4437. Fax: +34 913904457.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Oprávnený na výživné, ktorý má miesto pobytu v inom členskom štáte, môže kontaktovať ústredný orgán tohto štátu, predložiť dôkaz, že mu bolo priznané právo na výživné, a požiadať uvedený ústredný orgán, aby sa skontaktoval so španielskym ústredným orgánom a aby ten začal vykonávacie konanie v Španielsku. Je potrebné, aby to prebehlo v súlade s pravidlami Európskej únie a v zmysle medzinárodných dohovorov o platení výživného, ktoré Španielsko ratifikovalo.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Treba dodržať podmienky stanovené orgánmi príslušného štátu.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Európska únia (a teda aj Španielsko) ratifikovala protokol 8. apríla 2010.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti musia mať účastníci sporu, na ktorý sa vzťahuje uvedené nariadenie, účinný prístup k spravodlivosti v inom členskom štáte vrátane vykonávacieho a odvolacieho konania alebo konania o preskúmaní za podmienok stanovených v príslušnej kapitole. Okrem toho dožiadaný členský štát poskytne bezplatnú právnu pomoc, pokiaľ ide o všetky žiadosti oprávnenej osoby podľa článku 56 týkajúce sa vyživovacej povinnosti, ktorá vyplýva zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom mladším ako 21 rokov.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Do zákona č. 1/1996 z 10. januára 1996 o bezplatnej právnej pomoci bola vložená kapitola VIII s názvom Bezplatná právna pomoc v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie; v tejto kapitole sa upravuje uvedené právo vo vzťahu k fyzickým osobám, či už ide o občanov Európskej únie, alebo o štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú oprávnený pobyt v jednom z členských štátov.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Prívitame vašu **spätnú väzbu**, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 16/01/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.